

**een natuurontdekkingstocht door de
wolvenberg**

Hallo,

Ik ben Joepie Grootenhoudt. Gids, veelweter en moeial (allez dat zeggen mijn vriendjes toch).

Ik wil jou laten ontdekken wat er op de Wolvenberg zoal groeit en bloeit.

Maar eerst, weet jij waar de naam 'Wolvenberg' vandaan komt? Nee, awel ik ook niet. Maar met echte wolven heeft het naar het schijnt niets te maken. Over wolven gesproken. Ze zijn terug van weg geweest. In de Kempen en de Ardennen toch. Meer dan honderd jaar geleden werd de laatste wolf in België doodgeschoten. En nu zijn ze terug.

Maar zijn wolven echt gevaarlijk?

Nee, niet voor de mens. Van ons hebben ze schrik. We moeten ze wel met rust laten. Wolven eten het liefst reeën, everzwijnen en ander wild. Een tam schaap is echter een gemakkelijke prooi. Daarom raad ik elke schapenboer aan om zijn weide goed te omheinen.

Maar genoeg verteld. We beginnen aan onze wandeling. Toch een afspraakje maken. We blijven op de wandelpaden. De plantjes en de diertjes vinden het echt niet leuk dat je hen vertrappelt of in hun bedje komt kijken.

Het startpunt is de ingang aan de voetgangersbrug. We volgen het joggingparcours. Da's gemakkelijk, hoeven we de pijltjes maar te volgen.

Juist voorbij het hek zie je een eik. Die herken je aan het blad en de vruchten. Die vruchten noemen we eikels.

Een eik kan zeer oud worden. Zeker 300 jaar. Dus deze jonge eik heeft nog heel wat jaartjes te gaan.

Voor ons zijn eikels niet lekker. Maar weet je wie er echt van kan smullen?

Eekhoorns, eksters en varkens.

Varkens eten de eikels die ze vinden allemaal direct op. Eekhoorns en eksters zijn minder gulzig. Die begraven eikels voor de winter. Soms vergeten ze waar ze hun schat hebben begraven en groeit er uit een vergeten eikel een nieuwe boom, ver van moeder eik. Als je thuis een eikel in potgrond stopt komt daar misschien ook wel een klein eikenboompje uit.

Varkens en eekhoorns zitten niet op de Wolvenberg. Eksters zal je zeker zien vliegen en rondhuppelen. Hun nest maken ze hoog in de bomen. Ze werken wel meer dan een maand aan de bouw van hun nest, maar ja, het moet dan ook jaren meegaan.

Eksters eten niet alleen eikels. Ze lusten veel. Rupsen, spinnen, noten, eitjes, resten van dode dieren, kikkers... het staat allemaal op hun menu.

Kikkers. Als je wat verder loopt kom je links een amfibiepoeltje tegen. Kikkers zijn amfibieën. Net zoals padden en salamanders. En weet je wat er zo speciaal is aan amfibieën?

Amfibieën zijn koudbloedige dieren. Onze lichaamstemperatuur is altijd dezelfde, behalve als we ziek zijn en koorts maken. De lichaamstemperatuur van kikkers en andere amfibieën is de buitentemperatuur. Daarom dat ze in de winter een warm plaatsje zoeken tussen bladeren of gras en in de zomer lekker in het zonnetje opwarmen.

En, weet je, kikkers leggen hun eitjes in het water. Die eitjes noemen we kikkerdril. Na een tijdje komen uit de eitjes kikkervisjes. Die lijken echt op visjes. Ze hebben zelfs kieuwen zoals vissen. Na een paar dagen krijgt het kikkervisje achterpoten, dan verschijnen de voorpoten en verdwijnen stilaan de kieuwen. Het kikkervisje is een echte kikker.

Over kikkers zijn sprookjes en legendes gemaakt. Je kent vast het sprookje van de kikker en de prinses.

Er is ook een struik die veel in oude verhalen voorkomt. De vlier. Deze struik staat aan het 100 m-paaltje. Vlier was vroeger zeer geliefd door mensen. Waarom?

Vlierbessensiroop helpt tegen hoest. De bladeren verzachten de pijn als je hen op verstuikingen legt. Van de bloesems kan je limonade maken of er thee van zetten. Het allerleukste zijn de takken. Hol ze uit, doe er gaatjes in en je hebt een fluitje.

Zo, we wandelen de heuvel op. Eigenlijk is dit geen echte heuvel. Het is een ...

overblijfsel van een heus fort. Waar nu de autosnelweg ligt stonden vroeger forten om Antwerpen te verdedigen. Wij staan op een stukje geschiedenis. Vroeger waren hieronder gangen, zalen en stonden er kanonnen. Nu is er nog een kleine ruimte waar vleermuizen in de zomer hun middagdutje doen. Vleermuizen zijn echte slapers. Van oktober tot april doen ze een winterslaap. Dat is maar best ook. De vleermuizen die hier leven eten alleen insecten en die zijn er in de winter niet. Vleermuizen zijn de enige zoogdieren die kunnen vliegen. Ze hebben kleine oogjes maar die gebruiken ze niet om te jagen. Nee, ze doen het veel slimmer. Ze roepen heel luid en door de echo weten ze precies waar hun prooi vliegt. Handig als je in het donker jaagt.

Zeg, heb jij daar opzij die grote gaten gezien in de grond? Konijnen maken toch zo'n grote holen niet? Wie wel?

Misschien een vos. Ik heb van horen zeggen dat er al iemand een vos gezien heeft op de Wolvenberg. Maar die had dan toch heel veel geluk. Vossen verstoppen zich meestal voor mensen. De laatste jaren logeren meer en meer vossen in steden. Ze vinden er genoeg eten in afval dat mensen wegwerpen. Ze maken nesten in parken en verlaten gebouwen. Een goede raad van Joepie Grootenhoudt . Probeer nooit een vos te aaien. Hij kan bijten, net zoals een vreemde hond.

Kom, we lopen verder. Zie daar beneden ligt de vijver. Die noemt men het Verloren Water. Rond dat fort van vroeger lag een slotgracht en de vijver is er nog een stukje van. O, laten we hier aan het einde van de weg links afslaan, kunnen we langs de trapjes naar de vijver.
Het is hier beneden een pak stiller, niet? Die grote betonblokken achter ons.
Vergeten op te ruimen?

Hoogstwaarschijnlijk. Maar ze zijn ook wel nuttig. Ik heb al verteld dat amfibieën koudbloedige dieren zijn. Reptielen zijn dat ook. Ken jij reptielen? Ja, slangen, krokodillen, hagedissen, ... Op warme dagen zitten op die betonnen blokken hagedissen te zonnen. Bij gevaar vluchten ze snel tussen de spleten.

Op het menu van de hagedis staan insecten, slakken, regenwormen, ... De hagedis misleidt haar vijanden op zijn hagedis. Hoe, op zijn hagedis? Wel als een dier met grote honger een hagedis bij zijn staart pakt breekt die staart af. De staart blijft een tijdje kronkelen. De aanvaller is in de war en de hagedis kan ontsnappen. Na een tijd groeit de staart weer aan. Deze nieuwe staartstomp is altijd korter dan de eerste en donkerder van kleur.

Toch nog niet moe zeker? Terug de trapjes op. Wie is het eerst boven?
Wat staat er op bord daar aan de ingang?

Nee, processierupsen bijten niet en zijn niet giftig. Ze hebben haartjes die je heel veel jeuk kunnen bezorgen. Als je de haren inademt kunnen ze je akelig ziek maken. Eigenlijk zijn die haren een fijne verdediging tegen insecteneters, maar voor ons toch niet plezant.

Deze rupsen komen aan hun naam omdat ze graag eikenbladeren lusten en in een lange sliert achter elkaar kruipen.

Aan paaltje 600m gaan we nog eventjes naar de vijver kijken. Mooi toch?
Wat raar. Die boom groeit over de vijver en niet omhoog. Welke boom is het?

Het is een wilg. Door een harde wind is hij omgevallen. Wilgen groeien makkelijk verder. Zelfs aan een takje dat op de grond valt durven wortels komen. In de wilgenfamilie zijn veel broertjes, zusjes, nonkels, tantes. Er zijn treurwilgen, boswilgen, schietwilgen, ...

Wilgen hebben altijd dorst. Daarom staan ze graag aan het water.

In de lente als de knoppen van de wilgen bladeren willen worden komen er eerst katjes aan de takken. Vandaar dat men tegen de wilg ook katjesboom zegt. Goed onthouden. In de katjesboom wonen geen poezen. Deze katjes zijn de bloemen van de wilg.

Nog een weetje over de wilg. Lang geleden sabbelden mensen op de schors van de wilg als ze tandpijn hadden. Maar dat was voor paracetamol uitgevonden was.

Bomen. Je hebt ze in allerlei vormen en eigenaardigheden. Kijk maar naar de andere kant van het wandelpad. Daar staan bomen met een witte schors.

Die ken je vast. Het zijn berken. Kom wat dichterbij. Ik heb heel wat te vertellen over berken.

Berken zijn helemaal niet kieskeurig. Ze groeien overal waar ze genoeg plaats en licht hebben. Zelfs in gebieden waar het in de winter heel erg koud is.

Al van berkenmelkerijen gehoord? Wel het zit zo. Bomen hebben een bloedsomloop, net als jij. Alleen, die bloedsomloop noemen we sapstroom. Vooral in de lente is er veel sapstroom. Bij berken is de sapstroom lekker zoet, het lijkt wel limonade.

Slimmeriken tappen daarom bij berken sap af, in berkenmelkerijen.

Nog iets. Heksenkringen en heksenbezems. Jij gelooft toch niet in heksen? Nee toch. Een heksenkring is een kring paddenstoelen rond een berk. Een heksenbezem zijn takken in de kruin van de berk die dicht bijeen groeien. Niks te maken met heksen.

Al dat dood hout en de rotte takken her en der zien liggen? Wat een rommel. Nuttig?

Ja, anders liet ik het opruimen. Dood hout brengt leven. Kijk maar eens wat er allemaal op die takken groeit en wat er onder zit. Een echte snoepwinkel voor insecten en vogels graag. En voor het kleine grut is het een goede schuilplaats. Dus maar best dat men het niet opruimt.

En de bramen en brandnetels. Best vervelend want ze prikken. Nodig?

Zeker, brandnetels toch. Vlinders zijn dol op brandnetels. Ze leggen hun eitjes op de bladeren van brandnetels. De rupsen die uit die eitjes komen eten hun buikje vol met die bladeren, verpoppen en worden vlinders. Die vlinders vinden nectar en stuifmeel bij brandnetels en leggen weer eitjes op de bladeren.

Bramen zijn minder aardig. Niet alleen omdat ze jou kunnen prikken. Tuurlijk, in de bloemen vinden bijen nectar en vogels pikken van de bessen. Maar, ... bramen groeien snel en geven andere planten weinig kans. Kijk maar naar het graslandje links. Ik doe af en toe de bramen weg. Omdat bijen en vlinders kunnen smikkelen en smakkelen van veel verschillende bloemen van de vroege lente tot de late herfst.

Nog even doorstappen en dan zijn we terug waar we begonnen.

Heb je wat bijgeleerd? En wil je nog meer met natuur bezig zijn? Dan heb ik voor jou nog een tip. Kijk eens op de websites van Natuurpunt Antwerpen Stad en van de Jeugdbond voor Natuur en Milieu.

Natuurpunt is niet alleen voor grote mensen. Er zijn ook activiteiten voor sloebers als jij.

JNM is een jeugdbeweging voor jongeren zoals jij die zich goed voelen in de natuur.

Hier de twee adressen:

www.natuurpuntantwerpenstad.be/jonas

www.jnm.be/afdeling/Antwerpen

Zo dat was het dan. Jij was **fantastiiiiisch!!!!**

Nu ravotten aan de andere kant van de voetgangersbrug en zoek er naar distels, kaardenbollen en leeuwenkoppen.

Jouw gids,

Joepie.